

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 453/2025-65

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Združenia domových samospráv, o.z.**, Rovniankova 14, Bratislava, zastúpeného Tkáč & Partners, s.r.o., Hrnčiarska 29, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Svk/38/2023 z 31. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3 ods. 8, čl. 9 ods. 2 a 3 Aarhuského dohovoru, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a 18 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho správneho súdu označeným v záhlaví. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého uznesenia vyplýva nasledujúci stav veci:

3. Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie rozhodnutím zo 17. júna 2020 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) na základe predloženého oznámenia navrhovateľa rozhodol o zmene navrhovanej činnosti „*GEONET PARK – MARTIN*“, ktorá je situovaná na pozemkoch v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], okrese [REDAKOVANÉ] tak, že zmena navrhovanej činnosti sa nebude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EIA“). Zároveň

boli predmetným rozhodnutím uložené taxatívne podmienky, ktoré eliminujú alebo zmierňujú vplyvy na životné prostredie a je potrebné ich rešpektovať a dodržať.

4. Okresný úrad Žilina, odbor opravných prostriedkov (ďalej len „žalovaný“) vydal 28. septembra 2020 rozhodnutie, ktorým odvolanie sťažovateľa zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

5. Správnu žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovaného, ako i prvostupňového rozhodnutia, Krajský súd v Žiline odmietol uznesením sp. zn. 31S/140/2020 z 23. februára 2023 podľa § 98 ods. 1 písm. h) v spojení s § 28 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“). V odôvodnení krajský súd konštatoval, že námietky obsiahnuté v žalobe mali len všeobecný charakter a neobsahovali žiadnu skutkovú a právnu argumentáciu viažucu sa vecne na rozhodnutie žalovaného, a preto nedávali žiadny priestor správne súdne prieskumu, v dôsledku čoho museli byť vyhodnotené ako nedôvodné. Poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ opakovane podáva na krajskom súde žaloby, ktoré majú „šablónovitý“ charakter, v ktorých namieta totožné skutočnosti bez väzby na konkrétnu vec, pričom len v roku 2020 mu bolo doručených 5 správnych žalôb, ktoré boli takmer identické. Vzhľadom na sťažovateľom formulované žalobné body bez ich konkretizácie, bez reflexie konkrétneho prípadu alebo v úplnom rozpore so skutočnosťou vyplývajúcou z rozhodnutí správnych orgánov či administratívneho spisu, a to opakovane, identicky, viacerými správnymi žalobami, krajský súd skonštatoval, že v prejednávanej veci ide o zjavné zneužitie práva sťažovateľa ako zainteresovanej verejnosti na podanie správnej žaloby podľa § 178 ods. 3 SSP. S poukazom na sťažovateľove nepravdivé tvrdenia o nedoručení mu kópie administratívneho spisu a o neumožnení mu účasti na konzultácii, ako aj podanie námietok, v ktorých žiadal odpovede na otázky, ktoré boli zverejnené v oznámení o zmene navrhovanej činnosti na webovom sídle správneho orgánu, dospel krajský súd k záveru, že sťažovateľ prostredníctvom správnej žaloby zneužil svoje právo na prístup k správne súdu. Prístup sťažovateľa vyhodnotil ako šikanóznny, pretože podal žalobu bez toho, aby z nej bol zrejmý verejný záujem, ktorému sa sťažovateľ ako zainteresovaná verejnosť snaží poskytnúť ochranu, poukazujúc na osobitosti konkrétneho prípadu.

6. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší správny súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol. Vzhľadom na abstraktnosť a všeobecnosť sťažnostných námietok spojil kasačný súd svoju argumentáciu s uplatnenými tromi dôvodmi kasačnej sťažnosti a z obsahu kasačnej sťažnosti vyabstrahoval namietané skutočnosti.

7. Ako prvé sťažovateľ namietal porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP, ktorý kasačný súd spojil s namietanou arbitrárnosťou napadnutého uznesenia, avšak nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia, či už pre nedostatok dôvodov, alebo pre nezrozumiteľnosť, nezistil.

8. V ďalšom sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP, ktoré však neodôvodnil spôsobom, ktorý zákon vyžaduje v § 440 ods. 2 SSP. Kasačný súd sa stotožnil s teoreticky rozvíjanými ideami sťažovateľa týkajúcimi sa ochrany životného prostredia a účasti verejnosti na ňom, postavenia zainteresovanej verejnosti a jej aktívnej žalobnej legitímácie,

avšak tieto závery vzhľadom na svoju všeobecnosť a absenciu previazania s konkrétnymi dôvodmi odmietnutia žaloby pre konštatovanie nesprávneho právneho posúdenia veci vyhodnotil ako absolútne nedostatočné. V tejto súvislosti kasačný súd odcitoval závery vyplývajúce zo svojho skoršieho uznesenia sp. zn. 6Svk/14/2021 z 23. februára 2022, ktoré prešlo aj kontrolou ústavnosti (sp. zn. I. ÚS 49/2023 z 2. februára 2023) a v ktorom krajský súd žalobu sťažovateľa ako šikanóznou odmietol. Kasačný súd sa s citovanými závermi v plnom rozsahu stotožnil a zhodne s krajským súdom dospel k záveru, že žaloba mala „šablónovitý“ charakter a v nej uvedené žalobné body boli bez konkretizácie, bez reflexie konkrétneho prípadu alebo v úplnom rozpore so skutočnosťou vyplývajúcou z rozhodnutí správnych orgánov či z administratívneho spisu. Sťažovateľ v prejednávanej veci neprejavil relevantný záujem na ochrane životného prostredia, ale viedol len „spor pre spor“.

9. Ostatný sťažovateľom uplatnený kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. j) SSP týkajúci sa nezákonného odmietnutia podania kasačný súd vyhodnotil taktiež ako nedôvodný a nekorešpondujúci s prejednanou vecou. Krajský súd totiž napadnutým uznesením rozhodol o odmietnutí žaloby podľa § 98 písm. h) SSP v nadväznosti na § 28 SSP, a nie o odmietnutí podania podľa § 59 ods. 3 SSP, s ktorým je spojený dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. j) SSP. A aj v tomto smere poukázal na „šablónovité“ podania sťažovateľa.

10. V závere kasačnej sťažnosti sformuloval sťažovateľ otázky, na ktoré sa mal kasačný súd dopytovať na Súdnom dvore Európskej únie. Kasačný súd však nevidel potrebu predloženia prejudiciálnych otázok, keďže sťažovateľ riadne nevysvetlil, ktoré konkrétne normy európskeho práva majú byť objasnené a aplikované v danej veci, ani neformuloval priamy návrh na prerušenie konania. Sťažovateľom formulované otázky vyhodnotil ako akademické, všeobecné, prípadne nemajúce zásadný význam pre rozhodnutie vo veci samej.

II. Argumentácia sťažovateľa

11. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti popísal priebeh konaní pred správnymi súdmi, uviedol rozsiahle úvahy na tému významu občianskeho aktivizmu v oblasti životného prostredia a jeho prínosu pre spoločnosť, ako aj svoje presvedčenie o zaujatosti politickej reprezentácie proti nemu, ktorá sa prejavuje aj v činnosti správnych orgánov a súdov. Pomerne obsérne uvádza úvahy a teoretické východiská týkajúce sa jeho postavenia ako zainteresovanej verejnosti v rámci správnych konaní a správneho súdneho konania.

12. Podľa názoru sťažovateľa „*prvoinštančný aj kasačný správny súd porušil normu čl. 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru a čl. 11 Smernice o EIA (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/52/EÚ, ktorou sa mení smernica 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, pozn.) tým, že vnútroštátnu procesnú normu práva (§ 28 SSP) zneužil na to, aby jej prostredníctvom zamedzil ZDS ako subjektu zainteresovanej verejnosti k širokému prístupu k súdu podľa čl. 9 ods. 2 a ods. 3 Aarhuského dohovoru a podľa čl. 11 Smernice o EIA. Vnútroštátne právo bolo porušené v rozpore s čl. 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru a v rozpore s čl. 11 Smernice o EIA tým, že nebolo použité na zabezpečenie širokého prístupu verejnosti k spravodlivosti v oblasti životného prostredia, ale na jeho zamedzenie.*“.

13. Sudcovia správnych súdov nepoznajú základné normy právnych predpisov vyššej právnej sily upravujúce prístup k spravodlivosti pre environmentálne spolky, ako je v danom prípade sťažovateľ, prípadne ide o drzo arogantné zjavné zneužitie sudcovskej moci majúce za následok *denegatio iustitiae*, čo si vyžaduje obzvlášť dôrazné odsúdenie.

14. Sťažovateľ zastáva názor, že pre riadne posúdenie ústavnej sťažnosti je potrebné, aby ústavný súd prerušil konanie a požiadal Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o troch ním predložených predbežných otázkach. Prvú otázku sťažovateľ formuloval v znení, či je domnienka priameho záujmu ekologického spolku ukotvená v čl. 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru a prebraná čl. 11 smernice o EIA nevyvrátiteľnou domnienkou. V rámci druhej otázky sa sťažovateľ pýta, či je vnútroštátny inštitút zneužitia práva podľa § 28 SSP súladný s čl. 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru a konkludentne s čl. 11 smernice o EIA v kontexte žaloby zainteresovanej verejnosti alebo žaloby subjektu zainteresovanej verejnosti. A napokon tretia otázka znie, či je systematické používanie inštitútu § 28 SSP vo vzťahu k zainteresovanej verejnosti zneužitím tohto inštitútu v rozpore s čl. 18 dohovoru, ktorým sa súd členskej krajiny vyhýba uplatňovaniu čl. 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru a čl. 11 smernice o EIA tak, že porušuje práva zainteresovanej verejnosti ako celku, ale aj konkrétne sťažovateľa v rozpore s čl. 13 dohovoru a vydáva to za prevenciu pred zneužívaním práva zo strany zainteresovanej verejnosti podľa vnútroštátneho práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v tvrdenom porušení označených práv v konaní vedenom pred správnymi súdmi, pričom za subjekt porušujúci dané práva sťažovateľ označil v petite svojej ústavnej sťažnosti výlučne najvyšší správny súd, ktorý prostredníctvom napadnutého uznesenia zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa.

16. Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

17. Úlohou správneho súdnictva nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať, či pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali rozhodné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (IV. ÚS 127/2012).

18. Uznesenie najvyššieho správneho súdu, ktorý konal a rozhodoval ako súd kasačný, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s uznesením krajského súdu a rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

19. Ústavný súd po preskúmaní uznesenia kasačného súdu dospel k záveru, že neobstoí tvrdenie sťažovateľa o jeho arbitrárnosti či nedostatku odôvodnenia. Ústavný súd sa stotožňuje s právnym názorom najvyššieho správneho súdu, ktorý spočíva v tom, že sťažovateľ v prejednávanej veci neprejavil relevantný záujem na ochrane životného prostredia, ale viedol len „*spor pre spor*“. K uvedenému záveru viedlo kasačný súd to, že (i) sťažovateľ v žalobe namietal nedostatočné vysporiadanie sa s námietkami uvedenými v správnom konaní, pričom správne orgány doslovne opísali a vyhodnotili každú jednu jeho pripomienku, (ii) sťažovateľova argumentácia obsiahnutá v žalobe neobsahovala žiadne skutkové a právne námietky viažuce sa vecne na rozhodnutie žalovaného, resp. prvostupňové rozhodnutie a konkrétne dôvody týchto rozhodnutí, (iii) sťažovateľove nepravdivé tvrdenia o nedoručení kópie administratívneho spisu a neumožnení účasti na konzultácii podľa § 63 zákona o EIA (hoci išlo o konanie, v ktorom sa konzultácie nezvolali), ako aj vzhľadom na podanie námietok postupom podľa § 23 ods. 4 zákona o EIA, v ktorých sťažovateľ žiadal odpovede na otázky, ktoré boli zverejnené na webovom sídle správneho orgánu (bod 25 napadnutého uznesenia). Najvyšší správny súd pritom poukázal aj na skutočnosť, že medzi odmietnutím správnej žaloby podľa § 28 SSP v spojení s § 98 ods. 1 písm. h) SSP a jej zamietnutím ako nedôvodnej podľa § 190 SSP je tenká hranica, a preto je nevyhnutné k odmietnutiu správnej žaloby pristupovať výnimočne, a pokiaľ má súd pochybnosť o šikanóznom konaní účastníka konania, správnu žalobu meritórne prejednať.

20. Rozsah odôvodnenia napadnutého uznesenia nijako nevybočuje z mantinelov práva na spravodlivý súdny proces a ani závery, ku ktorým najvyšší správny súd dospel, nemožno považovať za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

21. Najvyšší správny súd sa dostatočne zaoberal aj návrhom sťažovateľa na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie, pričom ústavne akceptovateľným spôsobom objasnil, prečo tieto otázky nemajú žiadnu relevanciu pre posudzovanú vec. Uvedený právny názor najvyššieho správneho súdu ústavný súd považuje za logický a presvedčivý. Z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie totiž vyplýva, že národné súdy vrátane ústavného súdu musia mať mieru slobody pri rozhodovaní, či sa obrátia na Súdny dvor Európskej únie alebo nie, čo osobitne platí pri doktríne *acte clair* (pozri rozsudok z 9. 9. 2015 vo veci Wahl proti X a van Dijk, C-72/14 a C-197/14).

22. Vo vzťahu k požiadavke sťažovateľa na predloženie prejudiciálnych otázok ústavným súdom Súdnemu dvoru Európskej únie (bod 14) ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom predložené prejudiciálne otázky, ktoré nie sú identické s tými, na ktoré sa mal kasačný súd dopytovať na Súdnom dvore Európskej únie, nie sú ani relevantné pre rozhodnutie vo veci sťažovateľa. Navyše prejudikujú nesprávne použitie správnych inštitútov správnym súdom. V tomto kontexte obsahujú v otázke aj interpretačnú odpoveď (potvrdenie zneužitia práva zainteresovanej verejnosti podľa § 28 SSP). Nejde o výkladové otázky, ale o vlastný názor, ktorý je predkladaný Súdnemu dvoru Európskej únie, a preto ústavný súd k sťažovateľom navrhovanému postupu podľa § 61 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nepristúpil.

23. Ústavný súd preto uzatvára, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd

po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu